

Afsluitdijk, een sluitend plan?

Jacob Kaptein

Onderzoeksvraag

Wat was de aanleiding voor de bouw en de ligging van de afsluitdijk?

Gebiedsbeschrijving en context

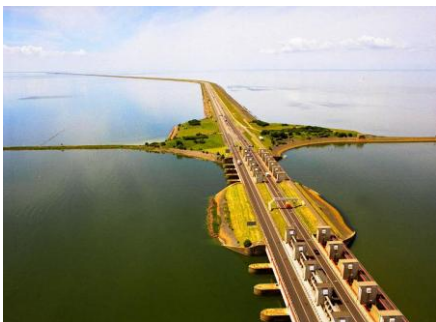
Het hedendaagse IJsselmeer heette vroeger de Zuiderzee. De Zuiderzee bestond uit het gebied wat nu IJsselmeer, Markermeer en de provincie Flevoland zijn. Toen was er nog een open verbinding met de Noordzee. Dit had als gevolg dat er regelmatig overstromingen plaats vonden waarbij veel mensen omkwamen. In 1886 richtten enkele notabelen de Zuiderzeevereniging op om te onderzoeken of drooglegging mogelijk was. Ingenieur Cornelis Lely was een prominent lid en later voorzitter van de vereniging. Zijn eerste plan voor de afsluiting van de Zuiderzee ontwierp hij in 1891 ^[1].

Figuur 1: De ligging van de afsluitdijk ^[2].

Resultaten

De afsluitdijk zou bij Piaam aansluiten op de Friese kust volgens het originele ontwerp van Lely, maar door het advies van een staatscommissie onder leiding van Lorentz werd het aansluitpunt verplaatst naar Cornwerd. De reden van dit advies was dat het getijslag zou toenemen wanneer de dijk zou aansluiten bij Piaam. Deze toename van het getijslag zou de stroomsnelheden verhogen en de aanleg van de dijk bemoeilijken. Ook bleek de ondergrond niet ideaal te zijn voor een dijk. Daarom adviseerde deze commissie ook om de dijk iets noordelijker aan te leggen, waardoor de toename van de getijslag minder zou worden.

Figuur 2: Foto vanuit de lucht van de afsluitdijk ^[3].

De berekeningen van Lely maakten het mogelijk om de waterkeringen veilig te stellen, de waterbeweging tijdens de afsluiting te bepalen en het perfecte werkplan te bedenken ^[4]. In figuur 1 is dicht bij de Friese kust een

lichte knik in de afsluitdijk te zien. Deze verandering is aangebracht om de uitstroom te verbeteren. Het Kornwerderzand, het sluisencomplex, watert af op de schuine geul van de Middelgronden. Daarom leek het de ingenieurs het beste om het sluisencomplex recht op de geul te plaatsen, zodat het water in een rechte lijn kan weg stromen.

In januari van het jaar 1927 begon de aanleg van de afsluitdijk. Voor de aanleg van de 30 kilometer lange dijk werd voor het eerst kleileem gebruikt. De reden hiervoor was dat kleileem taaier was dan zand en klei. Deze grond was afgezet tijdens de Saale-ijstijd en kon eenvoudig in de buurt van de dijk worden opgebaggerd. Het fundament is gemaakt van zinkstukken van gevlochten wilgentenen die werden afgezonken door er zware stenen op te gooien ^[1].

Figuur 3: Het sluiten van het laatste gat ^[5].

Conclusie

Het plan werd al lang geopperd, maar in 1927 begon de aanleg van de afsluitdijk. Hiervoor moest er met vele factoren rekening gehouden worden, zoals een goede afvoer van het water, een stevige ondergrond en een toegenomen getijslag. Alle werkzaamheden moesten uitgevoerd worden met eenvoudige middelen (vergeleken met tegenwoordig). Daarom kreeg het succes van dit project internationale allure ^[6]. Toen er in 1953 grote overstromingen in delen van Nederland, België en Engeland plaatsvonden, maar niet rond het IJsselmeer zei een politicus: 'in deze nacht heeft de afsluitdijk zijn geld terugbetaald' ^[1].

Referenties

^[1] auteur onbekend, laatst bekeken op: 23 januari 2014

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Afsluitdijk>

^[2] Google Maps, laatst bekeken op: 23 januari 2015, www.google.com/maps

^[3] Auteur: Wim ten Oever, laatst bekeken op 29 januari 20015, <http://www.eendijkvaneendijk.nl/afsluitdijk/slides/afsluitdijk%2011.html>

^[4] H.A.M. Snelders, Biografisch woordenboek van Nederland, Huygens ING, Den Haag, online:

<http://resources.huygens.knaw.nl/bwn1880-2000/lemmata/bwn1/lorentz>

^[5] auteur onbekend, laatst bekeken op 23 januari 2014, <http://www.ijsselmeervissen.nl/IJsselmeer/GeschiedenisIJsselmeer.aspx>

^[6] Berto, infoyo. Een kijk op de Afsluitdijk (30 januari 2011) <http://wetenschap.infoyo.nl/onderzoek/24342-een-kijk-op-de-afsluitdijk.html>